

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2008-12-02
Moddelad i
Stockholm

Mål nr
5923-08
Rotel 661

Sida 1 (28)

KLAGANDE

Bismilahi Förskola AB (numera Umma Förskola AB), 556699-6533

Ombud:

Advokat Ulf Gardner
Advokatfirman Ulf Gardner
Box 22507
104 22 Stockholm

STOCKHOLMS STAD
UTBILDNINGSNÄMNDEN

2008-12-02
Dnr 08-453/803

MOTPART

Stockholms Stad
Utbildningsnämnden
Box 22049
104 22 Stockholm

Ombud:

Vice stadsjurist Agneta Widerståhl
Stadsledningskontoret, Juridiska avdelningen
105 35 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Utbildningsnämndens i Stockholms stad beslut den 13 mars 2008

SAKEN

Återkallelse av tillstånd att driva förskola enligt skollagen (1985:1100)

DOMSLUT

Med bifall till överklagandet förklarar länsrätten att Umma Förskola AB numera får anses uppfylla skollagens krav på kvalitet i ekonomiskt hänseende och att tillståndet att bedriva förskola kan fortsätta att gälla.

Dok.Id 378921

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: lansrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

BAKGRUND

Utbildningsnämnden i Stockholms stad (Utbildningsnämnden) återkallade i beslut den 13 mars 2008 Bismilahi Förskola AB:s, numera Umma Förskola AB, (bolaget) tillstånd att bedriva förskola på adresserna Sunnanbyplan 7, Svennebygränd 37, Bredbyplan 9-13, Vimmerbyplan 10-12, Degerbygränd 15-17, Hyppingeplan 17 och Elinsborgsbacken 34. Beslutet gällde omedelbart. I sammanträdesprotokoll fört vid det sammanträde där det överklagade beslutet fattades anges att bolagets tillfälliga chef Guhad Shire Jama, advokat Ulf Gardner, pedagogisk samordnare Suzanne Holtzberg Anderlid och förälder Carima Tice beviljades företräde inför nämnden enligt 14 § förvaltningslagen (1986:223).

I Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande av den 3 mars 2008 som låg till grund för beslutet om återkallelse anges följande. Bolaget bedriver sedan den 1 juli 2007 förskola på sju olika adresser, fem i Rinkeby och två i Tensta. Sammanlagt finns cirka 195 barn inskrivna. Verksamheten bedrevs tidigare av Bismilahi AB. Bolagen har samma ägare. Ekobrottsmyndigheten har inlett förundersökningar gällande bokföringsbrott och skattebrott mot de båda bolagen. Utbildningsförvaltningen beslutade om ett föreläggande gentemot bolaget den 20 januari 2008. Bolaget har i sitt svar lämnat uppgifter som brister i saklighet, inte genomfört tillräckligt kraftfulla förändringar när det gäller styrelse och ägarförhållanden och inte visat att man har kontroll över bolaget. Bolaget lämnade den 30 oktober 2007 in sin årsredovisning för räkenskapsåret mellan den 30 september 2005 och den 30 april 2007 till Bolagsverket. Revisionsberättelsen, daterad den 30 juni 2007 var utan anmärkning. Den 19 november 2007 registrerade förvaltningen att bolaget saknade revisor och att bolaget bedömdes av UC vara i riskklass 1 vilket är högsta risk för konkurs. Inga skulder finns registrerade. Den 17 januari 2008 konstaterade förvaltningen att bolaget fortfarande saknade revisor. Inga skulder fanns registrerade hos UC. Den 19 januari 2008 in-

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 3
5923-08

formerades förvaltningen via massmedia att bolagets ägare häktats. Misstankarna gällde bokförings- och skattebrott i Bismilahi AB för år 2006. Misstankarna gällde också att ägaren skulle ha fört ut ansemliga summor pengar ur Sverige. I veckan därefter häktades ytterligare två personer. För att säkerställa att verksamhet pågick och att barnen fick omsorg och trygghet gjorde Utbildningsförvaltningen ett oannonserat tillsynsbesök på alla adresser kopplade till bolaget måndagen den 21 januari 2008. Utbildningsförvaltningen fann inget anmärkningsvärt vid besöket. – Utbildningsförvaltningen har haft löpande kontakt med Ekobrottsmyndigheten sedan ägaren av bolaget häktades. Utbildningsförvaltningen har också fått ta del av visst underlag från Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten. Skatteverket anger att stora penningssummor har lämnat Sverige. Ägaren har uppgivit till Ekobrottsmyndigheten att bokföringen för Bismilahi AB stulits. När det gäller bokföringen för bolaget har Ekobrottsmyndigheten inte påträffat någon sådan. Ekobrottsmyndigheten meddelade den 29 februari 2008 att ägaren även häktats för misstanke om skatte- och bokföringsbrott i bolaget. Enligt Ekobrottsmyndigheten skulle stora summor ha lämnat Sverige under januari 2008 trots att ägaren suttit häktad. Ekobrottsmyndigheten utreder om grovt bokföringsbrott och grovt skattebrott föreligger när det gäller båda bolagen och ett eventuellt åtal avseende Bismilahi AB kommer att väckas i början av april 2008. Enligt uppgift från Bolagsverket har den revisor som lämnat den senaste revisionsberättelsen för bolaget och även den sista revisionsberättelsen för Bismilahi AB avregistrerats som auktoriserad revisor den 4 september 2007. Enligt uppgift från Revisorsnämnden hade ett disciplinärende avseende nämnda revisor öppnats men lämnats utan åtgärd då revisorn slutat på egen begäran. Med anledning av detta ifrågasätter Utbildningsförvaltningen trovärdigheten i revisionsberättelse för bolaget under räkenskapsåret som löpte mellan den 30 september 2005 och den 30 april 2007.

Med hänvisning till de missförhållanden och olämbeter som framkommit beslutade Utbildningsförvaltningen om ett föreläggande i fyra punkter den 20 januari 2008 enligt vilket bolaget förelades att vidta åtgärder och lämna en redogörelse senast den 8 februari 2008. Utbildningsförvaltningen mottog den 18 februari 2008 en redogörelse från Öhman & Partners som företrädare för bolaget.

Utbildningsförvaltningens föreläggande punkt 1

Bolaget ska redovisa varför bolaget saknar revisor och när en revisor snarast kan registreras hos Bolagsverket.

Bolagets redovisning och svar

Bolaget har en ny styrelse utsedd samt en ny revisor förordnad. En tidigare samarbetspartner till bolaget föreslog en ny revisor och ordnade med registreringshandlingar till Bolagsverket men betalade inte registreringsavgiften. Sedan har det visat sig att den revisorn inte var intresserad av uppdraget. Utsedd revisor Lars-Erik Engberg är auktoriserad och anställd vid revisionsbyrån Allegretto. Handlingarna är skickade till Bolagsverket och registreringen är sannolikt klar vecka åtta.

Utbildningsförvaltningens kommentar

Bolagsverket har registrerat Lars-Erik Engberg som revisor för bolaget. Enligt Bolagsverket är den nu tillförordnade revisorn den tredje revisorn som bolaget anmält till Bolagsverket sedan sommaren 2007. Hanteringen av revisorsfrågan under hösten 2007 visar att styrelsen har saknat nödvändig kontroll.

Utbildningsförvaltningens föreläggande punkt 2

Bolaget ska redovisa sin bedömning av om kommande revisionsberättelse kommer att bli ren eller oren och om det finns särskilda skäl för bolagets bedömning.

Bolagets redovisning och svar

Bolagets bokföring har beslagtogs av Ekobrottsmyndigheten i avvaktan på utredning. Troligen kommer revisionsberättelsen att bli oren då man inte vet när bolaget får tillbaka sin bokföring från Ekobrottsmyndigheten och revisorn tillträtt under pågående räkenskapsår. Under en period kan det vara svårt att bokföra då bolaget saknar tillgång till den föregående bokföringen. Det kan hända att justeringar och rättelser måste göras. Enligt uppgift ska det dock inte behövas. Samtal pågår med Ekobrottsmyndigheten om ett utlämnande av den beslagtagna bokföringen.

Utbildningsförvaltningens kommentar

Bolagets svar är oklart och bolagets uppgifter brister i saklighet. Svaret ger intryck av att bolaget negligerar den nuvarande situationens allvar och de brister som är uppenbara. Enligt Ekobrottsmyndigheten finns inte någon känd bokföring för innevarande räkenskapsår gällande bolaget. Uppgiften i bolagets skrivelse att bokföringen är beslagtagna är felaktig.

Utbildningsförvaltningens föreläggande punkt 1

Bolaget ska redovisa vilka åtgärder som omgärdade vidtas för att uppnå ekonomisk stabilitet. Redovisningen ska innehålla en tydlig åtgärds- och tidsplan.

Bolagets redovisning och svar

Öhman & Partners Ekonomi och Juridik AB har tagit över ansvaret för bolagets redovisning och löner från och med februari 2008. Bolaget har inga problem med ekonomin. Det finns kapital till driften och likviditeten är god. Verksamheten är ju sådan att den inte ger något stort ekonomiskt överskott och om det inte kommer några överraskningar ska det inte vara något problem med ekonomin. Samtliga omkostnader är löpande betalda och intäkterna är löpande fakturerade. Personalens löner är utbetalda och skatter-

na är betalade och redovisade till Skatteverket. I samband med ingivandet av kontrolluppgifterna pågår en extra kontroll av löneredovisningen.

Utbildningsförvaltningens kommentar

Öhnan & Partners Ekonomi och Juridik AB anger att man tagit över ansvaret för bolagets redovisning och löner från och med februari 2008 vilket innebär att man tänker se till att omkostnader kommer att betalas. Utbildningsförvaltningen har ingen orsak att ifrågasätta detta. Bolagets redovisning på Utbildningsförvaltningens föreläggande visar att företrädaren inte är insatt i bolagets bokföring och redovisning.

Utbildningsförvaltningens föreläggande punkt 4

Bolaget ska redovisa om bolaget har tillgång till krediter som garanterar kvalitet i verksamheten.

Bolagets redovisning och svar

Bolaget har för närvarande inte behov av krediter. Om det blir aktuellt med kapitaltillskott kommer bolagets ägare, direkt eller via närstående, tillskjuta det kapital som behövs. Som garanti för hyrorna finns det bankgaranti i SEB.

Utbildningsförvaltningens kommentar

Utbildningsförvaltningen konstaterar att bolagets kreditmöjligheter inte är verifierade. Huruvida ägaren eller närstående kan tillskjuta eventuellt kapitaltillskott är inte heller verifierat.

I Utbildningsförvaltningens utlåtande anføres för sättningsvis följande. Styrelsen i Bismilahi AB bestod av två personer. Samma personer satt också i styrelsen för bolaget. En av styrelseledamöterna som även äger bolaget sitter häktad sedan den 18 januari 2008. Sammansättningen i bolagets styrelse har förändrats och anmälan om detta inkom till Bolagsverket den 6 februari

2008. Den person som sitter häktad finns inte kvar i styrelsen och två nya styrelsemedlemmar har tillsatts. Bolagets styrelse består därför av tre personer varav en person suttit i båda bolagen. Det är bolagets styrelse som är ansvarig för verksamheten gentemot staden.

Bolaget anger två skäl till nuvarande utredning hos Ekobrottsmyndigheten. Ett skäl är att företrädaren för det bolag som tidigare hjälpt Bismilahi AB och bolaget med all administrativ hantering idag sitter häktad misstänkt för ekonomisk brottslighet och att detta samarbete inte verkar ha varit till bolagets fördel. Det andra skälet är ett led i en tvist mellan ägaren och fackförbundet Kommunal som gjort en anmälan till Ekobrottsmyndigheten. Bolaget nämnder inte i sin redovisning att ägaren av bolaget som även ägde Bismilahi AB sitter häktad och det är dessa bolag som är föremål för förundersökning gällande grovt bokföringsbrott och grovt skattebrott. När det gäller innevarande års bokföring skriver bolaget bl.a. att det kan hända att justeringar och rättelser måste göras. Enligt uppgift ska det dock inte behövas. Detta är en anmärkningsvärd skrivning med hänvisning till Ekobrottsmyndighetens uppgift att bokföring för innevarande år saknas vilket bolaget måste känna till. Utbildningsförvaltningen anser därför att bolagets redovisning visar att styrelse inte agerat tillräckligt kraftfullt med tanke på den nu rådande ytterst allvarliga situationen. Bolaget har vidare skrivit att bolagets bokföring skulle vara beslagtagen av Ekobrottsmyndigheten. Denna uppgift är felaktig vilket innebär att Utbildningsförvaltningen anser att bolagets redovisning brister i saklighet. Utbildningsförvaltningen bedömer att bolaget inte har haft kontroll när det gäller anställningsförhållanden, löneutbetalningar, arbetsgivaravgifter med mera. Uppgiften att det idag finns cirka 100 anställda tyder på det. I 2 a kap. 14 § skollagen anges att en verksamhet ska uppfylla kraven på kvalitet och säkerhet. Med det menas att ett företag ska ha en stabilitet inte bara när det gäller verksamheten med barnen och en balans mellan inkomster och utgifter, utan företaget ska också följa

all tillämplig lagstiftning. När tillämplig lagstiftning inte följs uppstår en instabilitet som inte är förenlig med skollagen.

Det är styrelsen som är ansvarig för bolagets skötsel och att skollagens krav uppfylls. När det gäller bolaget har Ekobrottsmyndigheten inlett en förundersökning rörande grovt bokföringsbrott och grovt skattebrott. Oavsett om bolaget agerat brottsligt eller inte uppfattar Utbildningsförvaltningen att bolaget inte har uppfyllt lagstiftningens krav inom skatte- och redovisningsområdet. Utbildningsförvaltningen ifrågasätter också den senaste revisionsberättelsen som inlämnats för bolaget. Förvaltningen konstaterar att vissa förändringar av bolagets styrelse har genomförts. Förändringarna innebär dock inte en garanti för att styrningen av bolaget är ny eftersom det finns en personkontinuitet mellan styrelserna från det tidigare bolaget Bismilahi AB, höstens styrelsesammansättning i bolaget och den nuvarande styrelsen i bolaget. Enligt bolagets skrivelse är bolaget ägarlett. Utbildningsförvaltningen har inte fått någon uppgift om ett ägarbyte i bolaget. Därmed har bolaget samma ägare som tidigare vilket också är samma ägare som till det tidigare bolaget Bismilahi AB. Ägaren sitter idag häktad vilket innebär en bristande stabilitet gällande bolagets ledning.

Nuvarande styrelse och ägare har medverkat till bolagets instabilitet. Nuvarande styrelse har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åter stabilisera bolaget och därmed uppnå skollagens krav på stabilitet och säkerhet. Utbildningsförvaltningen ser det som ett allvarligt missförhållande att bolagets redovisning brister i saklighet, att bolaget inte genomfört tillräckligt kraftfulla förändringar när det gäller styrelse och ägarförhållanden samt att styrelsen inte visat att man har kontroll över bolaget. Oavsett framtida beslut i pågående brottmålsprocess konstaterar Utbildningsförvaltningen att bolaget saknar den kvalitet och säkerhet som skollagen föreskriver. Med hänvisning till föreliggande tjänstutlåtande och till att de allvarliga missförhållanden som påpekats i föreläggandet den 20 januari 2008 gällande punkterna 2-4

inte avhjälppts, föreslår Utbildningsförvaltningen att nämnden ska besluta att återkalla bolagets tillstånd att bedriva förskola. När det gäller punkt 1 i förslaget är redovisningen tillräcklig.

Bolaget överklagade beslutet och yrkade att det tills vidare inte skulle gälla (inhibition). Länsrätten i Stockholms län avslog i beslut den 20 mars 2008 bolagets yrkande om inhibition. Bolaget överklagade länsrättens beslut varpå Kammarrätten i Stockholm i beslut den 1 april 2008 (mål nr 2456-08) med ändring av länsrättens beslut förordnade om inhibition. Regeringsrätten beslutade den 23 april 2008 att inte meddela prövningstillstånd (mål nr 2474-08).

Länsrätten avslog i beslut den 26 juni 2008 nämndens begäran om att länsrätten ånyo skulle pröva frågan om inhibition i målet.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar att länsrätten, med ändring av Utbildningsnämndens beslut, beslutar att inte återkalla tillståndet för bolaget att bedriva förskola. Till stöd för sin talan anför bolaget i huvudsak följande. Nämndens ordförande Lotta Edholm har varit jävig då hon deltagit i beslutet eftersom hon genom uttalanden i såväl tidningar som television gjort klart att tillståndet för bolaget ska återkallas innan nämnden haft sitt sammanträde och innan bolaget fått möjlighet att redovisa sina synpunkter. Bolaget har därmed inte fått möjlighet till en objektiv och saklig bedömning av sitt ärende. Förvaltningslagens regler medger möjlighet för part att vid nämndens sammanträde begära företräde i syfte att muntligen redogöra för de omständigheter som parten önskar lägga fram i ett ärende. Att muntligen lämna uppgifter till beslutande organ eller tjänsteman inom kommunen är en del av utredningen i ett ärende och bildar underlag för beslutet. Om, som i detta fall, nämndens ordförande, innan hon tagit del av de uppgifter som ska lämnas muntligen

av part, går ut i media och talar om vilket beslut hon tänker fatta blir hela den muntliga utredningen meningslös. Vad Lotta Edholm egentligen har sagt när hon gått ut i press och television är att oavsett vilka omständigheter och bevis som part kan komma att lägga fram kommer hon att fatta beslut om att tillståndet för bolaget ska dras in. Detta kan inte stå i överensstämmelse med förvaltningslagens regler eller allmänna rättsgrundsatser om att ett beslut ska fattas på objektiv och saklig grund. Eftersom fråga uppkom på Utbildningsnämndens sammanträde om jäv för Utbildningsnämndens ordförande hade nämnden att fatta beslut i frågan. Nu handlades frågan om jäv genom att ordföranden viftade bort frågan. Där genom har bolaget betagits rätten att klaga på ett beslut eftersom beslutet aldrig har fattats. Eftersom frågan om jäv inte handlagts på ett korrekt sätt av Utbildningsnämnden utgör det överklagade beslutet en nullitet. Nämnden har kommenterat frågan med att ett borgarråd har rätt att i massmedia göra uttalanden om frågor som rör Utbildningsnämndens verksamhetsområde. Det är ett riktigt konstaterande. Lotta Edholm har dock uttalat sig i ett specifikt ärende som innebär myndighetsutövning mot enskild och därvid uttalat att hon bestämt sig för att gå på förvaltningens linje och stänga förskolan. Detta är knappast ett uttalande om frågor som rent allmänt rör Utbildningsnämndens verksamhetsområde.

Bolaget anser att Utbildningsnämnden inte heller gjort en riktig bedömning i sak när den funnit att det föreligger grund för att återkalla tillståndet för bolaget och att det därför finns anledning till ändring i det beslut som Utbildningsnämnden fattat om att återkalla tillståndet. Under alla omständigheter är förhållandena nu sådana att tillståndet kan fortsätta att gälla.

Bakgrunden till Utbildningsnämndens beslut är att Ekobrottsmyndigheten inlett en förundersökning gällande bokföringsbrott mot den tidigare ägaren av bolaget som anhölls den 15 januari 2008. Med anledning av denna uppgift beslutade Utbildningsförvaltningen om ett föreläggande mot bolaget.

Bolaget har bedrivit förskoleverksamhet sedan september 2007 då bolaget övertog verksamheten från Bismilahi AB som bedrivit förskoleverksamhet under cirka sju år. Verksamheten har idag cirka 195 förskolebarn samt 65 anställda. Att ägaren häktats, och sedermera den person som haft i uppdrag att sköta bolagets bokföring, kom som en choct för såväl personalen som ägarens bror Guhad Shire Jama, tillika styrelse:uppleant i bolaget. Guhad Shire Jama avbröt en utlandsvistelse för att återvända till Sverige och försöka bringa reda i bolaget och verksamheten. Till saken hör att Guhad Shire Jama, i egenskap av suppleant i bolaget, tidigare vare sig inträtt i styrelsen, inte fattat några beslut för bolagets räkning eller i övrigt varit insatt i bolagets verksamhet. – Till skillnad från Utbildningsförvaltningen har bolaget inte haft någon insyn i förundersökningen för vilken förelåg sekretess. Bolaget begärde hos åklagaren att få kopia av bolagets bokföring som antogs vara beslagstagen men fick inget besked av åklagaren. Att Guhad Shire Jama inte känt till hur det förhöll sig med bokföringen i bolaget har lagts honom och därmed bolaget till last. Till saken hör att Guhad Shire Jama sedermera blivit helt frikänd av tingsrätten. Utbildningsnämndens påstående att vissa större penningtransaktioner gjorts efter att ägaren häktats saknar helt grund, vilket bolaget kan visa genom utdrag från bolagets enda konto på bank. Utbildningsnämnden har vidare ifrågasatt trovärdigheten i bolagets revisionsberättelse för räkenskapsåret den 30 september 2005 till den 30 april 2007. Bolaget har som tidigare påpekats inte bedrivit någon verksamhet före juli månad 2007 och har således ingen revisionsberättelse att avge enligt påståendet. Utbildningsnämnden avser troligen ett annat bolag.

Den 6 februari 2008 ändrades styrelsens sammansättning på det viset att Guhad Shire Jama blev styrelseledamot och ordförande, Adan Hersi styrelseledamot, Shiri Kadra Jama suppleant och till revisor utsågs Lars-Erik Engberg. Bolagets ledning gjorde stora ansträngningar i att bringa klarhet i bolagets ekonomiska förhållanden och anlidade Järvid Öhman & Partners Ekonomi och Juridik AB att vara bolaget behjälpligt att bringa ordning i

ekonomin. Bolaget har i den löpande verksamheten i år betalat alla personals löner samt skatter till det allmänna. Bolaget har inga skulder och likviditeten är god. Öhman & Partners har gått igenom visst bokföringsmateriel såsom löneutbetalningar och till Skatteverket inbetalda skatter och sociala avgifter. Skattedeklarationer för januari, februari och mars 2008 har gjorts och beloppen har betalats till Skatteverket. Löpande kostnader har betalats och det föreligger likviditet i bolaget.

Det är riktigt att ägaren till bolaget blev häktad med restriktioner som omöjliggjorde kommunikation med henne. Hon hade därefter inget intresse av att äga bolaget och själv driva bolaget vidare. Det fanns därför förutsättningar för ett annat ägarskap i bolaget, men en förutsättning var självfallet att tilltänkta ägare kunde kommunicera med henne samt att Skatteverkets utredning blev klar så att bolagets ekonomiska ställning blev känd.

Bolaget har nu gjort avsevärda ändringar avseende ägandet och styrelsens sammansättning. Av ändringsanmälan framgår att Mohammed Abdihosh Aden, Ahmed Hassan Barre och Khalil Abidrahman Egal utgör den nya styrelsen. Bolagets revisor är alltså Lars Erik Engberg. Vidare framgår av protokoll från extra bolagsstämma att styrelseledamöterna äger samtliga aktier i bolaget. De nya ägarna till bolaget tillika styrelsen har som ambition att driva verksamheten med barnomsorg vidare. Styrelsen och ägarna avser att rekonstruera bokföringen för perioden september 2007 till februari 2008. Vad avser de anställda i bolaget har för perioden i fråga skattedeklarationer lämnats. Arbetsgivaravgifter och skatter har betalats till Skatteverket i enlighet med deklARATIONERNA varför underlag finns för bokföringen i denna del. Några större svårigheter att rekonstruera intäkter och avgifter i övrigt torde inte föreligga. Underlag från leverantörer kan givetvis erhållas för perioden. Det är riktigt att betalningssäkring skett i bolaget för ej betalda arbetsgivaravgifter. Bolaget har hela tiden framhållit att bolaget har för avsikt att göra rätt för sig gentemot det allmänna. Bolaget har dock inte haft

insyn i de ekonomiska förhållandena tidigare på grund av förundersökningssekretess. Skulle något belopp tillkomma i töver det som betalningssäkring omfattar ska detta givetvis regleras av bolaget.

Utbildningsnämnden återkommer till förhållandena som den nuvarande styrelsen inte varit med om att skapa och synes inte heller ta till sig att bolaget ska göra rätt för sig gentemot det allmänna. Att betalningssäkring gjordes berodde på den utredning som Skatteverket gjort och som bolaget inte haft insyn i. Bolaget kan ju inte bara på måfå betala in en summa till Skatteverket utan underlag. Ett sådant underlag har inte funnits beroende på de felaktigheter som företagits av tidigare ägare och tidigare bokföringsansvarig och har givetvis inte presenterats av Skatteverket innan ansökan om betalningssäkring gjordes. Emellertid kan inte dessa omständigheter ligga bolaget till last idag avseende verksamhetens bedrivande. Frågan i målet är i stället om bolaget nu med nya ägare och ny styrelse har kontroll över verksamheten i bolaget. Verksamheten fortsätter med samma pedagogiska innehåll som tidigare och med samma personal. Bokföringen sköts av ett välrenommerat bolag, Öhman & Partners Ekonomi och Juridik AB. Auktoriserad revisor finns för bolaget.

Bolaget har brutet räkenskapsår från den 1 maj 2007 till den 30 april 2008 vilket innebär att bokslutet ska vara lämnat senast sju månader efter bokföringsperiodens avslut och deklaration på vanligt sätt år 2009. Bolaget har anlitat hjälp med bokföringen och Öhman & Partners som sköter detta har meddelat att de håller på med bokföringen, bl.a. genom att rekonstruera händelserna i bolaget under hösten 2007, där kostaterade brister finns, och att de kommer att bli klara i tid för den redovisning som ska ske till Bolagsverket.

Skriftlig anmälan om ändringarna i styrelsen med stämмо- och styrelseprotokoll har numera lämnats till förvaltningen. Eftersom ett tidigare yttrande

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 14
5923-08

innehållit dessa uppgifter samt stämno- och styrelseprotokoll närslutits yttrandet torde uppgifterna härom varit kända för förvaltningen. Det råder ingen oklarhet om att bolaget avser att driva verksamheten vidare. Det övertagande av rörelsen som Eftin Förskolor AB tecknat med bolaget var vidhäftat av villkor för avtalets uppfyllande som sedermera befanns sannolikt inte kunna uppfyllas, vilket medförde att parterna kom överens om att avtalet skulle falla.

Som framgår av det senaste utdraget för bolagets skattekonto är skulderna idag reglerade och bolaget har ett litet plus på kontot. Bolaget har efter Utbildningsnämndens beslut vidtagit kraftfulla åtgärder beträffande ägande och ledning. Ingen av de tidigare styrelseledamöterna finns med eller har annat inflytande i bolaget. Dessa tidigare ägare har avhämtat sig samtliga aktier. Nuvarande styrelse har medverkat till att bolaget numera är stabilt och till att det råder full kontroll över verksamheten. Det råder ingen oklarhet om bolagets faktiska ägande och företrädare. Bolagets kontroll över ekonomin och bokföringen har förbättrats på ett stabilt sätt.

Utbildningsnämnden bestrider bifall till överklagandet och anför i huvudsak följande. Ett borgarråd har rätt att i massmedia göra uttalanden i frågor som rör nämndens verksamhetsområde. Ett uttalande om ett särskilt ärende utgör inte skäl för jäv. Beträffande frågan om jäv bestrider nämnden således att de förhållanden som bolaget gör gällande utgör jäv. För det fall jäv ändå anses ha förelegat har frågan om opartiskhet uppenbarligen saknat betydelse då nämndens ledamöter var eniga när beslutet fattades.

Utbildningsnämndens beslut grundas i det tjänsteutlåtande som lades fram till sammanträdet den 13 mars 2008. Tjänsteutlåtandet visade att bolaget inte undanröjt de allvarliga missförhållanden som påvisats i Utbildningsförvaltningens föreläggande den 20 januari 2008. Enligt Ekobrottsmyndigheten har någon bokföring för bolaget inte påträffats i det material som myn-

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 15
5923-08

digheten beslagtagit gällande Bismilahi AB. Detta styrker nämndens bedömning att bolagets svar på Utbildningsförvaltningens föreläggande är oklart, att det delvis brister i saklighet och att man inte har kontroll över den ekonomiska hanteringen. Bolagsverket har registrerat en årsredovisning och en revisionsberättelse för bolaget den 30 oktober 2007 gällande räkenskapsåret som belöpte mellan den 30 september 2005 och den 30 april 2007. Förvaltningen har tagit del av dessa handlingar. En av styrelseledamöterna under vårvintern har även tidigare ingått i bolagets styrelse och också suttit i Bismilahi AB:s styrelse. Utbildningsnämnden anser att bolaget inte genomfört tillräckligt kraftfulla åtgärder för att få kontroll över bolagets ekonomi, förvaltning och redovisning. Utbildningsnämnden menar att bolaget ger intryck av att negligera allvaret i de frågor som Utbildningsförvaltningens påvisade i sitt beslut om föreläggande.

Den fackliga organisationen Kommunal kontaktade Utbildningsförvaltningens den 28 mars 2008. Kommunal uppger att deras medlemmar inte erhållit lön för april 2008 men mottagit lönespecifikation för den aktuella perioden.

Regleringen i 2 a kap. skollagen är en lagstiftning där skyddsaspekten har en central roll och kommunen tilldelats uppgiften att se till att enskilt driven förskoleverksamhet uppfyller lagens krav på kvalitet och säkerhet. Solna tingsrätt dömde den 26 maj 2008 ägaren av bolaget Ebyan Shire Jama för grovt bokföringsbrott och grovt skattebrott till fängelse i fem år. Brotten avser att Ebyan Shire Jama i egenskap av formell och faktisk företrädare för bolaget i bolagets skattedeklarationer avseende arbetsgivaravgifter uppsåtligt lämnat oriktiga uppgifter till Skatteverket för redovisningsperioderna juli, september och oktober 2007 samt låtit lämna oriktiga uppgifter till Skatteverket för januari 2008. Förfarandet har gett upphov till fara för att arbetsgivaravgifter undandragits det allmänna med betydande belopp, 1 005 020 kronor. De icke redovisade löneutgifterna uppgår till 3 100 000

kronor och avser belopp som Ebyan Shire Jama tagit ut från bolaget. Brotten avser även Ebyan Shire Jamas motsvarande förehavanden i egenskap av företrädare för Bismilahi AB samt grovt skattebrott avseende egna inkomstdeklarationer. Hon har vidare av tingsrätten meddelats näringsförbud i tio år. Tingsrätten dömde även bolagets styrelseledamot Adan Hersi till grovt skattebrott och vårdslös skatteuppgift till fängelse i åtta månader.

Ebyan Shire Jama var styrelseledamot och hennes bror Guhad Shire Jama var suppleant i bolaget fram till den 4 februari 2008. Därefter utsågs Guhad Shire Jama och Adan Hersi till styrelseledamöter i bolaget. Guhad Shire Jama utvandrade den 4 april 2008 enligt uppgift från Bolagsverket. Enligt av bolaget ingivet stämmoprotokoll synes Ebyan Shire Jama ha överlåtit sina aktier i bolaget. Den nya styrelsen tillträdde den 19 maj 2008 enligt uppgift från Bolagsverket. Bolaget har även registrerat ny firma, Umma Förskola AB. Enligt av Utbildningsnämnden beslutade riktlinjer avseende tillstånd för enskilt bedriven förskoleverksamhet ska skriftlig anmälan till nämnden göras när ändringar sker i verksamhetens styrelse. Någon sådan anmälan har inte gjorts av bolaget.

Oklarhet råder om hur bolaget avser driva verksamheten vidare. Den 16 maj 2008 inom till nämnden ett avtal som bolaget tecknat med Eftin Förskolor AB om att överlåta hela barnomsorgsörelsen till Eftin Förskolor AB under förutsättning att Eftin Förskolor AB ges tillstånd att bedriva verksamheten. Överlåtelsen omfattar samtliga till rörelsen hänförliga tillgångar och rättigheter. Avtalet, som inte är daterat, är för bolagets räkning undertecknat av Ebyan Shire Jama. Det bör noteras att Ebyan Shire Jama sedan den 5 februari 2008 inte är behörig att teckna bolagets firma. Mot bakgrund härav uppkom fråga om det överhuvudtaget skulle komma att finnas någon förskoleverksamhet i bolaget att bedriva. Det var också oklart vem som i praktiken ägde och drev verksamheten i bolaget.

Kronofogdemyndigheten beslutade den 13 mars 2008 om förbudsmeddelande avseende utmätning av bolagets fordran om 900 000 kronor mot Stockholms stad avseende barnomsorgspeng. Den 5 juni 2008 beslutade Kronofogdemyndigheten om ytterligare förbudsmeddelande avseende utmätning av bolagets fordran mot Stockholms stad avseende barnomsorgspeng. Av företagsupplysning den 11 juni 2008 från affärs- och kreditupplysningsföretaget UC bedöms bolaget vara i riskklass 1 vilket innebär högsta risk för konkurs. Riskprognosen för konkurs är 67,5 procent. Enligt företagsupplysningen har bolaget inga anställda.

Av ovan redovisade uppgifter framgår att bolaget vare sig vid tiden för det överklagade beslutet eller senare genomfört tillräckligt kraftfulla förändringar när det gäller styrelse och ägarförhållanden. Bolagets styrelse och ägare har medverkat till bolagets instabilitet och inte haft kontroll över verksamheten. Det är oklart vilken verksamhet som bolaget avser att bedriva. Oklarhet råder avseende bolagets faktiska ägande och företrädare. Att bolagets kontroll över ekonomi och bokföring nu förbättrats bestrids.

Bolaget har anfört att bokföringen är i ordning. Trots detta har Kronofogdemyndigheten så sent som den 7 juli 2008 beslutat om förbudsmeddelande avseende utmätning av bolagets fordran om 128 026 kronor mot Stockholms stad avseende barnomsorgspeng.

Sedan ägarbytet ägt rum (registrerat den 9 juni 2008) har bolaget under perioden den 15 juni 2008 till den 15 oktober 2008 från Utbildningsnämnden erhållit 7 909 277 kronor i ersättning. Under samma period har bolaget till Skatteverket inbetalat 2 533 263 kronor och därefter mellan den 20 och den 28 oktober 2008 inbetalat ytterligare 1 668 917 kronor. Det kan konstateras att bolaget den 15 oktober 2008 har mottagit ersättning om 1 736 319 kronor från Utbildningsnämnden och därefter betalat 1 668 917 kronor till Skatteverket. Detta innebär att endast cirka 67 000 kronor av den utbetalda

ersättningen finns kvar för drift av verksamheten. Enligt Utbildningsnämndens beräkningar erfordras cirka 1 200 0000 kronor per månad för att kunna driva förskoleverksamheten. Sedan ägarbytet ägt rum synes bolaget haft mindre medel för drift av verksamheten än enligt Utbildningsnämndens beräkningar om vad som krävs. Mot bakgrund av dessa uppgifter och vad Utbildningsnämnden tidigare har anfört om bolagets ekonomi ifrågasätter nämnden bolagets möjligheter att bedriva förskoleverksamheten.

ÖVRIG UTREDNING I MÅLET

I artikel publicerad den 8 mars 2008 i Svenska Dagbladets nätupplaga återges följande uttalande av Utbildningsnämndens ordförande Lotta Edholm. "Hon har visserligen redan bestämt sig för att gå på utbildningsförvaltningens linje och stänga ned förskolorna, men det finns enligt henne fullgoda skäl."

I artikel publicerad den 7 mars 2008 i Dagens Nyheter återges följande uttalande av Utbildningsnämndens ordförande. "Hon utgår från att majoriteten i utbildningsnämnden är för ett beslut att dra in företagets tillstånd att bedriva förskoleverksamhet. Kritiken gäller brister i bolagföringen. Det finns helt enkelt ingen bokföring för 2007. Det finns ingen auktoriserad revisor. Bolaget är i det närmaste konkursmässigt. Det är oklart vem som styr det. Självklart är det så att staden inte kan betala ut skattemedel till en sådan verksamhet."

Länsrätten i Stockholms län förordnade i beslut den 12 mars 2008 att så mycket av bolagets fordringar som motsvarats av ett fordringsbelopp om 900 000 kronor fick tas i anspråk genom betalningssäkring. Bolaget överklagade beslutet till Kammarrätten i Stockholm som i beslut den 10 april 2008 avslog överklagandet. Skatteverket har i skrivelse som inkom till länsrätten den 3 november 2008 yrkat att länsrätten häver beslutet om betal-

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 19
5923-08

ningssäkring. Länsrätten hävde genom beslut den 3 november 2008 beslutet om betalningssäkring.

Lars Erik Engberg, auktoriserad revisor har i ett uttalande om redovisning och resultat i Umma Förskola AB uppgett bl.a. följande. Bolaget driver en verksamhet som av naturen har många starka intressenter i form av föräldrar till de barn som finns på förskolan. Förskolan erbjuder en omgivning, främst genom att verksamheten bedrivs i en tvåspråkig miljö (svenska och modersmål), som upplevs som unik för de familjer som anlitar förskolan. Denna intressentgrupp har därför vidtagit ett antal åtgärder för att möjliggöra att verksamheten kan drivas vidare. Till dessa åtgärder hör bl.a. byte av ägare (tre av föräldrarna har köpt bolaget) byte av styrelse och revisor och anlåtande av en etablerad redovisningsbyrå för att sköta bokföring och vissa administrativa rutiner. Bolaget har vidare betalt de skatter och avgifter som uppstått. Bokslutet för det räkenskapsår som avslutades den 30 april 2008 är inte färdigställt. Det finns frågetecken till vissa av balansräkningens poster beroende på de utredningar som har gjorts. Han kan därför inte uttala sig om bolagets ställning idag. Han kan dock notera följande om bolagets redovisning och resultat den 1 maj 2008 till och med den 30 september 2008. Bokföringen sker löpande och i enlighet med bokföringslagens krav. Avstämningar av väsentliga balanskonton görs månadsvis. En översiktlig granskning av väsentliga balanskonton görs månadsvis. En översiktlig granskning av bolagets redovisning under perioden visar på god ordning i räkenskaperna. Likviditeten har varit dålig i början av perioden, vilket lett till att skatter och avgifter inte betalats in i rätt tid. Nu är likviditeten bättre och bolaget släpar inte längre med dessa betalningar. Resultatet har under perioden varit positivt. Räntabiliteten är god, vilket borgar för att bolaget kan ha en stabil ekonomi i framtiden.

Länsrätten har den 4 november 2008 hållit muntlig förhandling i målet.

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 20
5923-08

Bolaget har vid förhandlingen anfört bl.a. följande. Då bolaget vid tidpunkten för det överklagade beslutet vidtagit nödvändiga åtgärder med anledning av det av förvaltningen beslutade föreläggandet saknades grund för att återkalla bolagets tillstånd att bedriva enskild förskoleverksamhet. För det fall att länsrätten skulle bedöma saken annorlunda har bolaget idag vidtagit nödvändiga åtgärder med anledning av det av förvaltningen beslutade föreläggandet. Förskolan har 185 barn inskrivna, 65 anställda och 80 barn står i kö till förskolan. De nya ägarna i bolaget avser att bringa ordning i företaget.

Enligt föreläggandet som låg till grund för det överklagade beslutet skulle bolaget vidta åtgärder samt redovisa dessa inom två veckor vilket är en i sammanhanget mycket kort tid. De föräldrar som har barn i förskolan anser att dess verksamhet är omistlig för både föräldrar och barn. Förskolans personal är mycket engagerad och då förskolan hade ekonomiska problem i mars 2008 erbjöd sig personalen att flytta fram löneutbetalningen för mars 2008 en månad. Bolaget har tidigare släpat efter med betalningar men idag har bolaget kommit till rätta med ekonomin och samtliga skatter och leverantörskostnader är betalda. Bokföringen sker löpande. Under den turbulenta tid som varit har inga föräldrar lämnat verksamheten vilket visar på stabilitet i denna. Beslut fattas nu av styrelsen med enhällighet. Bolaget har en ny godkänd revisor. Det finns inget vinstintresse hos de nya ägarna som tog över bolaget eftersom de tycker att det är angeläget att förskoleverksamheten fortsätter. Tidigare skulder i bolaget är betalda och i dagsläget kan man inte förutspå att några nya tunga utgifter skulle uppkomma. Det saknas dock vissa poster i företagets bokföring. Bolaget har tidigare släpat efter ekonomiskt men nu har man lyckats vända utvecklingen och bolaget ligger nu på plus. Verksamheten håller god kvalitet trots att det har varit svåra tider för bolaget.

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 21
5923-08

Utbildningsnämnden har vid förhandlingen ar fört bl.a. följande. Grund för återkallelse förelåg vid tidpunkten för det aktuella beslutet då det rådde allvarliga missförhållanden i bolaget och bolaget har i dagsläget inte heller kunnat säkerställa ekonomi och stabilitet varför det överklagade beslutet ska bestå. Bolaget har ännu inte kunnat säkerställa sin ekonomi. Den nya styrelsen har inte anmälts till nämnden i enlighet med stadens riktlinjer. Nämnden har inga anmärkningar på kvaliteten i den verksamhet som bolaget bedriver. Bolagets svaga ekonomi kan på sikt komma att påverka kvaliteten och säkerheten i verksamheten. Bolaget har inte visat att det finns förutsättningar för en stabil ekonomi i framtiden.

Susanne Holtzberg Anderlid, pedagogiskt ansvarig för verksamheten i bolaget, har i vittnesförhör berättat bl.a. följande. Hon har lång erfarenhet av arbete i både skola och förskola. Den pedagogiska kvaliteten hos skolorna som bolaget driver är oerhört hög. Personalen är fantastisk och föräldrarna är väldigt engagerade. Verksamheten är tvåspråkig. De elever som lämnat skolan för att börja i sexårsverksamhet har haft ett bra språk och varit välfungerande. Barnen uppnår goda resultat, föräldrarna är nöjda och 80 barn står i kö för att få börja i någon av bolagets förskolor. Den pedagogiska kvaliteten i verksamheten har inte försämrats och personalen är motiverad. På initiativ av personalen senarelades en löneutbetalning.

DOMSKÄL

Jävsfrågan

I målet har fråga uppkommit om jäv förelagat för Utbildningsnämndens ordförande Lotta Edholm med hänsyn till de uttalanden hon gjort i media några dagar innan det sammanträde i nämnden vid vilket beslutet om återkallelse av tillståndet fattades.

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 22
5923-08

Enligt 6 kap. 24 § kommunallagen (1991:900) får en förtroendevald som är jävig i ett ärende hos en nämnd inte delta eller närvara vid handläggningen av ärendet. Har det uppkommit en fråga om jäv mot någon skall nämnden snarast besluta i jävsfrågan. Ett beslut i en jävsfråga får överklagas endast i samband med överklagande av det beslut varigenom nämnden avgör ärendet. – Enligt 6 kap. 25 § kommunallagen är en förtroendevald jävig om det, förutom i paragrafen särskilt uppräknade situationer, i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans eller hennes opartiskhet i ärendet. – Enligt 6 kap. 26 § kommunallagen bortses från jäv när frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse.

Bestämmelserna om jäv i kommunallagen motsvarar i allt väsentligt regleringen i förvaltningslagen (1986:223) och ledning för bedömning av om en jävssituation förelegat kan hämtas även från den praxis som utbildats på förvaltningslagens tillämpningsområde.

Länsrätten konstaterar inledningsvis att rätten inte har att utöva tillsyn över handläggningen och protokollföringen vid nämndsammanträden. Frågan som väckts av bolaget om att nämnden felaktigt bortsett från en framställd jävsinvändning vid sammanträdet den 13 mars 2008 måste också ses mot att ett beslut i en jävsfråga får överklagas endast i samband med överklagande av det beslut varigenom nämnden avgör själva ärendet. I förevarande mål står ord mot ord i fråga om vad som yrkats vid nämndsammanträdet. Protokollet innehåller inte någon anteckning om att bolagets ombud vid nämnda sammanträde framställt en uttrycklig jävsinvändning. Oavsett vad som förevarit vid nämndsammanträdet i denna del har länsrätten nu i målet att pröva jävsinvändningen mot nämndens ordförande. I den prövningen ligger, för det fall jäv konstateras, vilken verkar opartiskheten haft för utgången i ärendet och om det fattade beslutet om återkallelse är ogiltigt.

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 23
5923-08

I målet är fråga om uttalanden av en förtroendevärd om hur hon avser att besluta i ett specifikt ärende gällande myndighetsutövning mot enskild. Fråga är således inte om allmänna uttalanden, och utan anknytning till ett visst ärende, om tolkningen eller innebörden av vissa författningsbestämmelser (jfr RÅ 83 2:89).

Enligt länsrätten har de uttalanden som Lotta Edholm gjort några dagar innan nämndens sammanträde varit ägnade att rubba förtroendet för hennes opartiskhet i ärendet. Länsrätten finner således att jäv får anses ha förelegat för Lotta Edholm vid behandlingen av ärendet. I målet är inte fråga om ett sådant rutinbetonat ärende där frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse.

Att jäv konstaterats medför emellertid inte utan vidare att ett beslut blir ogiltigt. Betydelsen av jävet har att bedömas efter sådana omständigheter som jävets inverkan på utredningen i ett ärende och utgången av detta. I förevarande ärende har Utbildningsnämnden varit enhällig i sitt beslut i fråga om återkallelse av tillståndet för bolaget. Med hänsyn härtill och vad som i övrigt förekommit i målet finner länsrätten att jävet inte medför att beslutet är att anse som ogiltigt. Förutsättningar saknas således enligt länsrättens mening för att upphäva Utbildningsnämndens beslut på grund av att det inte har tillkommit i laga ordning.

Återkallelsefrågan

Enligt 2 a kap. 13 § första stycket skollagen skall ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ som yrkesmässigt vill driva en förskola eller ett fritidshem ha tillstånd till detta av den kommun där verksamheten skall bedrivas. – Enligt 2 a kap. 14 § ska tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 13 § beviljas om verksamheten uppfyller

bl.a. kraven på god kvalitet och säkerhet. Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas skall nytt tillstånd sökas.

Enligt 2 a kap. 16 § skall kommunen, om det föreligger något missförhållande i sådan verksamhet som avses i 13 §, före ägga den som ansvarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Enligt andra stycket i samma paragraf får kommunen, om missförhållandet är allvarligt och kommunens föreläggande inte följs, återkalla tillståndet.

Återgivna bestämmelser fördes in i skollagen genom propositionen Förskoleklass och andra skollagsfrågor (prop. 1997/98:6). I propositionen uttalades att bestämmelserna om förskoleverksamhet och skolbarnomsorg i socialtjänstlagen (1980:620) skulle arbetas in i ett nytt kapitel, 2 a kap., i skollagen. Det konstaterades att enligt 69 § första stycket 4 socialtjänstlagen (i dess lydelse fr.o.m. den 1 juli 1997) får ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ inte utan tillstånd av länsstyrelsen yrkesmässigt bedriva verksamhet i form av hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet. Härmed avses bl.a. förskolor, fritidshem och integrerad skolbarnomsorg. Tillstånd till verksamhet får endast beviljas om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet. Bestämmelserna i socialtjänstlagen skulle, enligt regeringen, få sin motsvarighet i skollagen med den skillnaden att kommunen i stället för länsstyrelsen skulle vara tillstånds- och tillsynsmyndighet. Tillstånd får beviljas endast om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet (a. prop. s. 57 f).

I författningskommentaren till 2 a kap. 14 och 15 §§ hänvisas till 69 a § respektive 70 § socialtjänstlagen (a. prop. s. 84). I motiven till sist nämnda bestämmelser uttalas bl.a. följande. Den som förestår verksamheten, dvs. utövar den dagliga ledningen, bör ha en lämplig utbildning. Till detta krävs också tidigare erfarenhet av liknande verksamhet, liksom vitsordad person-

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 25
5923-08

lig lämplighet. I lämplighetsprövningen bör också ingå en s.k. vandelsprövning av personerna bakom det enskilda rättssubjektets ansökan om tillstånd. (prop. 1996/97:124 s. 146 f och s. 186 f).

Rent språkligt framstår uttrycket god kvalitet och säkerhet som syftande på lokaler, utrustning och pedagogik. Genom de återgivna motivuttalandena finner länsrätten emellertid att lagstiftarens avsikt också varit att innefatta den personliga och ekonomiska lämpligheten hos personerna bakom verksamheten. Regleringen får således anses ge uttryck för ett krav på att företrädarna för verksamheten skall vara laglydiga och benägna att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, motsvarande de krav som mer uttryckligen har ställts upp i annan tillståndslagstiftning, jfr t.ex. alkohollagen (1994:1738) och yrkestrafiklagen (1998:490). Vidare får regleringen i skollagen förstås så att kraven på god kvalitet och säkerhet, inklusive de personliga och ekonomiska lämplighetskraven, ska vara uppfyllda under hela tillståndstiden och att grund för ingripande förelagjer om brister uppdagas härvidlag.

Mot bakgrund av det ovan anförda finner länsrätten, mot bakgrund av de oegentligheter av allvarligt slag som kommit fram om verksamheten i bolaget och företrädarens lämplighet, att Utbildningsnämnden har haft fog att rikta sitt föreläggande mot bolaget och att förutsättningar också förelagat för att återkalla tillståndet. Vad bolaget anfört om de omedelbara förändringarna i styrelsestrukturen i anslutning till att bolagets ägare häktats kan inte medföra någon annan bedömning. Länsrätten finner således att beslutet om återkallelse av tillståndet varit lagligen grundat och motiverat. Att Utbildningsnämnden, som bolaget pekat på, kan ha givit andra verksamheter en betydligt längre tid att åtgärda missförhållanden har inte heller någon som helst betydelse för bedömningen av förutsättningarna för återkallelse i förevarande mål.

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM

Sida 26
5923-08

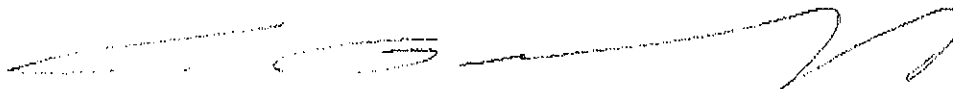
Länsrätten har härefter att ta ställning till om bolaget idag, efter den ändring som gjorts i ägarförhållandena under senkvåren och efter de insatser som de nya ägarna vidtagit för att verksamheten ska anses uppfylla kraven på god kvalitet och säkerhet i vid mening, ändå kan betros med tillstånd att bedriva den aktuella förskoleverksamheten. I denna del gör länsrätten följande bedömning.

Utbildningsnämnden har framhållit att de nya ägarna har försummat att anmäla ägarförändringen i enlighet med vad som anges i nämndens riktlinjer. Det är naturligtvis angeläget att sådana förändringar anmäls och bolagets nya ägares försumlighet i denna del är ägnad att ge anledning till betänkligheter i lämplighetsbedömningen. I övrigt har emellertid nämnden inte påtalat någon omständighet som ger anledning att ifrågasätta den personliga lämpligheten i sig hos de nya ägarna eller formerna för deras övertagande av bolaget. I målet är ostridigt att de nya ägarna har försökt att betala bolagets skatteskulder. Utbildningsnämnden har invänt att trots att bolaget inte längre häftar i skuld till det allmänna så finns det en risk för att verksamheten inte är stabil på grund av bolagets svaga ekonomi och att detta kan komma att gå ut över kvaliteten i verksamheten.

Bolagets auktoriserade revisor Lars-Erik Engberg har i yttrande uppgett bl.a. följande om bolagets redovisning och resultat den 1 maj 2008 till och med den 30 september 2008. Bokföringen sker löpande och i enlighet med bokföringslagens krav. Avstämningar av väsentliga balanskonton görs månadsvis. En översiktlig granskning av väsentliga balanskonton görs månadsvis. En översiktlig granskning av bolagets redovisning under perioden visar på god ordning i räkenskaperna. Likviditeten har varit dålig i början av perioden, vilket lett till att skatter och avgifter inte betalats in i rätt tid. Nu är likviditeten bättre och bolaget släpar inte längre med dessa betalningar. Resultatet har under perioden varit positivt. Räntabiliteten är god, vilket borgar för att bolaget kan ha en stabil ekonomi i framtiden.

Det kan konstateras att den pedagogiska verksamheten hos bolaget aldrig har ifrågasatts, varken nu eller vid tiden för beslutet om återkallelse. Tvärtom har inte annat framkommit än att bolaget har bedrivit och alltjämt bedriver en mycket uppskattad verksamhet med hög kvalitet i det pedagogiska arbetet. Vidare har åtgärder numera vidtagits av bolagets ledning för att se till att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagar och föreskrifter och bolaget häftar, såvitt framkommit i målet, inte längre i skuld till det allmänna. Yttrandet från bolagets revisor ger ett försiktigt men dock stöd för att bolagets ekonomi nu stabiliseras. Enligt länsrättens mening kan inte heller enbart en risk för ekonomiska svårigheter i framtiden medföra att skollagens krav på god kvalitet och säkerhet inte kan anses uppfyllda. Med beaktande av ovanstående och med hänsyn till utredningen i målet finner länsrätten att förutsättningar numera föreligger för att låta bolaget behålla sitt tillstånd att bedriva förskoleverksamhet. Överklagandet ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (3109/1a).

Christian Groth
chefsrådman

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Irma Holmberg, Michael Philblad och Ingrid Österman Dahlgren (skiljaktig mening). Föredragande har varit Lisa Norberg.

Skiljaktig mening

Ingrid Österman Dahlgren är skiljaktig och anför. Jag delar majoritetens bedömning i jävsfrågan och i fråga om att förutsättningar förelåg för åter-

kallelse av tillståndet vid tidpunkten för Utbildningsnämndens beslut. Lika med majoriteten konstaterar jag att den pedagogiska verksamheten hos bolaget aldrig har ifrågasatts och att något annat inte har framkommit än att bolaget har bedrivit och alljämt bedriver en upp skattad verksamhet. I fråga om den ekonomiska stabiliteten idag gör jag dock följande bedömning.

Revisorns försiktigt positiva bedömning av fram tiden för bolaget baserar sig på bara fyra månaders bokföring. Redovisning för resten av året och tidigare år saknas. Borgandet för en stabil framtid ekonomi baserad enbart på god räntabilitet tycks mig otillräcklig. Soliditeten (inga lån) är såvitt bekant också god, men likviditeten var i början dålig, vilket har rättats till. Effektiviteten i upprätthållandet av detta vet vi dock ingenting om.

Bolaget har numera fått nytt namn, nya ägare, ny styrelse, ny ekonomiansvarig och ny revisor. Organisationsnumret är dock detsamma. Det kan ifrågasättas om verksamheten ska betraktas som en fortsättning.

Om verksamheten ska betraktas som ny saknas kalkyl eller budget för driften. Om den ska betraktas som en fortsättning saknas kopia på tidigare kalkyl. Mot bakgrund av historien får det inte anses orimligt med något i viss mån skärpta krav. Kompletterande garantier för kreditmöjligheter vid behov, kan höra till sådana.

Overifierade utfästelser, samt lösryckta kontoutdrag, väcker däremot farhågor om bristande förståelse för Utbildningsnämndens behov av relevant information. Sammantaget tycks mig inte förutsättningarna för en framtida stabil ekonomi tillräckligt betryggande varför överklagandet bör avslås.